

5.1. EUROOPA JA EESTI MAJANDUSRESSURSID

*Euroopa Keskpanga asukoht
Saksamaal Frankfurdis*

Veisekasvatus Eestis

Inimestele vajalike toodete valmistamine, jaotamine, vahetamine ja tarbimine on **majandus**.

Igasuguseks majandustegevuseks on vaja mingisuguseid vahendeid, varasid, aineid või materjale ja energiat, millest midagi valmistada või tarbida. Need on tootmistegurid ehk **majandusressursid**.

Majandusressursid võivad olla looduslikud või inimeste loodud.
Majandusressursid võivad olla

looduslikud tegurid (loodusvarad):

- maavarad
- kliimatingimused
- pinnamood
- muld
- vesi
- taimed
- geograafiline asend jm

inimeste loodud tootmistegurid (ehk kapital):

- tööga valmistatud tootmisvahendid: masinad, tööriistad, hooned, teed jm
- raha
- tööjõud, inimeste teadmised ja oskused

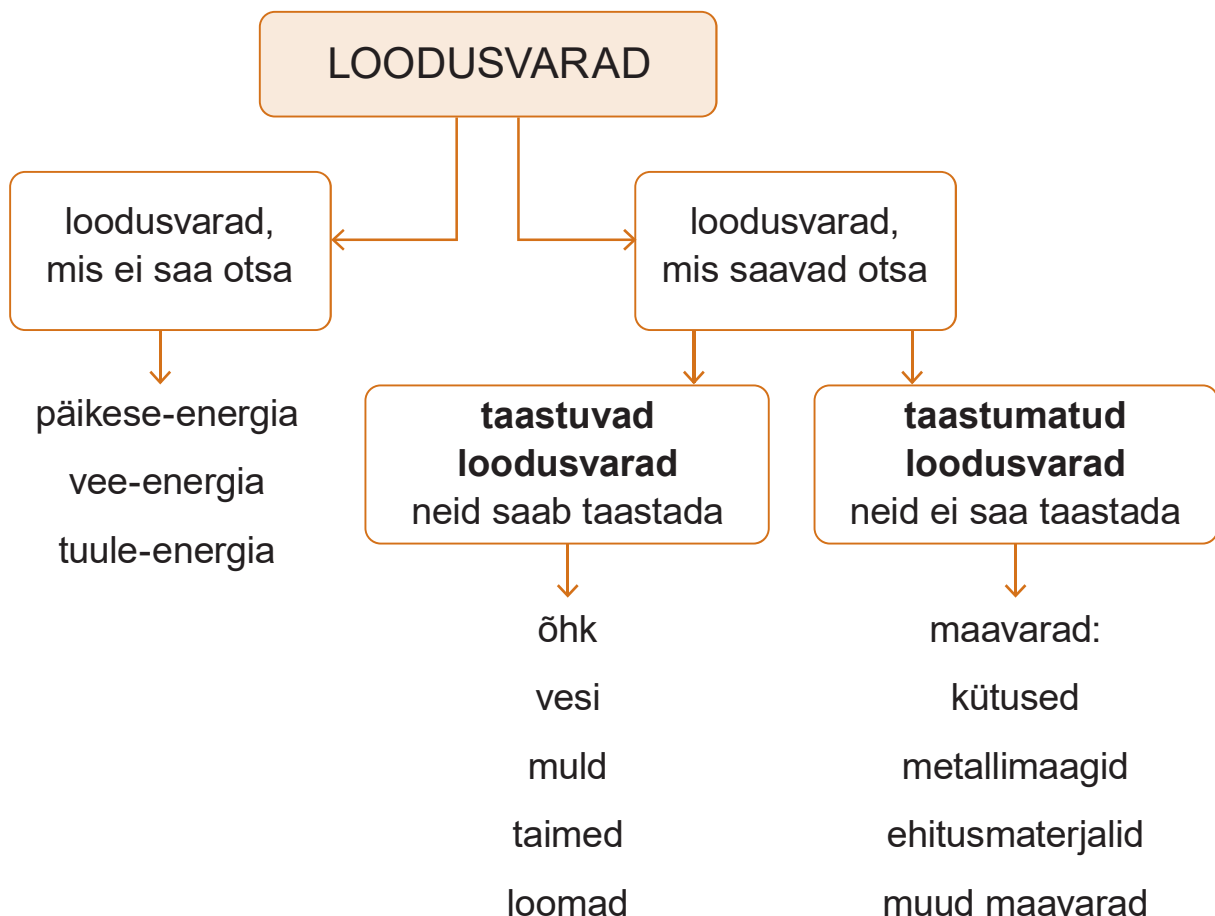
Majandusressursid kas soodustavad või takistavad majanduse arengut.

Loodusvara on looduskeskkonna osa, mida inimene vajab oma eluks ja kasutab majandustegevuses.

Loodusvarasid rühmitatakse ka selle järgi, kas neid on piiramatult või saavad need rohke kasutamise tõttu otsa.

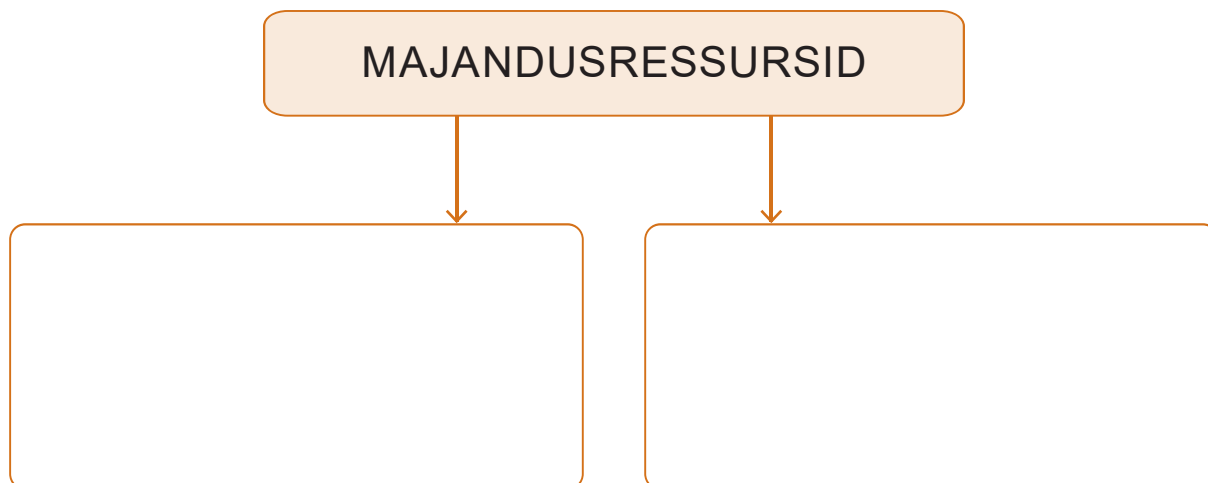

**Tuleta loodusvarade rühmitamist meelde
7. klassi loodusõpetusest.**

ÜLESANNE 1

Täida teksti abil mõistekaart majandusressursside kohta.

ÜLESANNE 2

Kuidas mõjutavad majanduse arengut alljärgnevad looduslikud või inimestest olenevad tegurid? Lisa näiteid.

1. Jahe kliima

Majadesse tuleb ehitada ahjud või küttesüsteemid,

.....

2. Tasane pinnamood

Lihtne rajada teid,

3. Metsade rohkus

Saab arendada paberitööstust,

4. Väheste oskustega töötajad

.....

5. Puuduvad ühendusteed suuremate linnadega

.....

Arutlege klassis majanduse arengut mõjutavaid tegureid.

Eesti majandusressursid

Majandus oleneb suuresti piirkonna geograafilisest asendist ja kliimast. Eesti asub parasvöötme põhjaosas. See tähendab, et meie kliima on küllaltki jahe, suvi on lühike.

Kliimast sõltub eelkõige põllumajandus. Eestis ei saa kasvatada taimi, mis vajavad rohkesti päikest ja soojust. Seetõttu ostetakse meile banaanid jt soojamaa-viljad teistest riikidest. Samuti jäävad taimesaagid väiksemaks, sest mullad ei ole nii viljakad kui lõunapoolsetes riikides.

Pool aastat on ilm Eestis taimekasvatuseks liiga külm.

Põllumajandust mõjutab ka pinnamood. Kõrgustikel on põldu harida tunduvalt raskem kui tasandikul. Kõrgustike nõlvadel on põllud väikesed ja on suur mulla **erosiooni oht**.

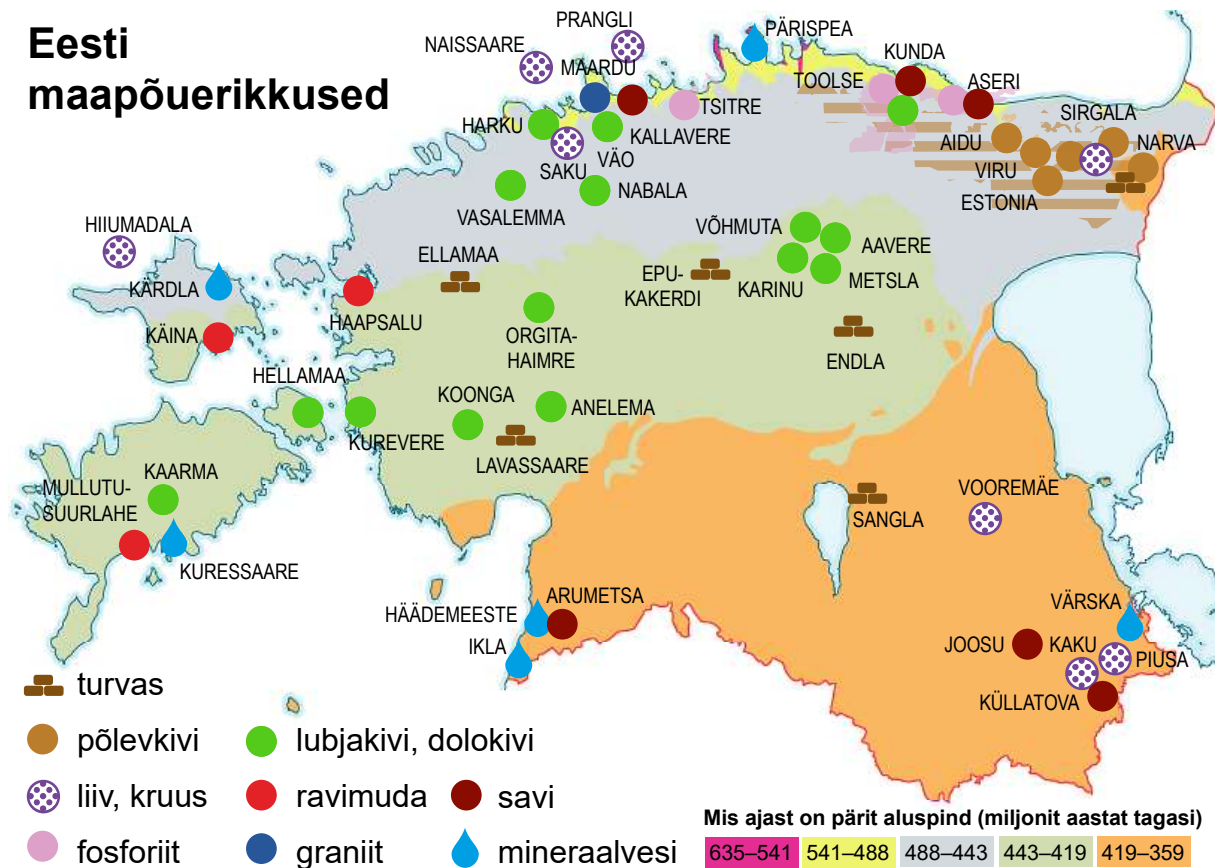
Eesti asub segametsavööndis. See määrab ära siin kasvavad puuliigid. Sellest omakorda sõltub metsatööstus ja sellega tegelevate ettevõtete asukoht.

Maavarasid on Eestis vähe. Siin leiduvate maavarade baasil on arendatud selliseid tööstusharusid nagu energiatööstus, ehitusmaterjalide tööstus, keemiatööstus jm.

Näiteks on põlevkivi leiukohad Kirde-Eestis tinginud seal piirkonnas elektri ja põlevkiviõli tootmise.

Majanduse edukus oleneb palju inimeste teadmistest ja oskustest. Eestis on kirjaoskuse ja kõrghariduse tase kõrge, aga ametioskustega töölisi vähe.

Eesti maapõuerikkused

ÜLESANNE 3

Vaata Eesti maapõuerikkuste kaarti.

Uuri maavarade leppemärke.

Kus paiknevad Eesti peamised maavarad? Lõpeta laused.

1. Põlevkivi leiukohad paiknevad
2. Turvast leidub
3. Lubjakivi leidub
4. Graniiti leidub
5. Liiva ja kruusa leiukohad paiknevad
6. Mineraalvee leiukohad on:

ÜLESANNE 4

Kus oleks kasulik tegeleda alljärgnevate majandusharudega? Tee järeldus eelmise ülesande ja Eesti maapõuevarade kaardi abil.

Märgi sobiv vastus.

1. Põlevkivitööstus: Kagu-Eestis | Kesk-Eestis | Kirde-Eestis
2. Turba tootmine: Kärđlas | Sanglas | Värskas
3. Lubjakivi tootmine: Kundas | Pärnus | Vooremäel
4. Mudaravilad, spaad: Paides | Piusal | Haapsalus

ÜLESANNE 5

Täida tabel õpitu põhjal.

Tööstusharu	Tooraine	Tooted
Energiatööstus		elekter
		turbabrikett
Ehitusmaterjalide tööstus		tsement
		telliskivid
		killustik
		aknaklaas, ukseklaas
Keemiatööstus		põlevkiviõli
Toiduainetööstus		mineraalvesi

Euroopa majandusressursid

Euroopa looduslikud tingimused on väga mitmekesised. Euroopa asub nii külma- kui ka parasvöötmes. Ta ulatub jäävööndist põhjas kuni lähistroopikani lõunas.

Ka pinnamood on Euroopas väga vaheldusrikas, esineb nii kõrgmäestikke kui ka madalikke. Vanad mäestikud on rikkad maavarade poolest.

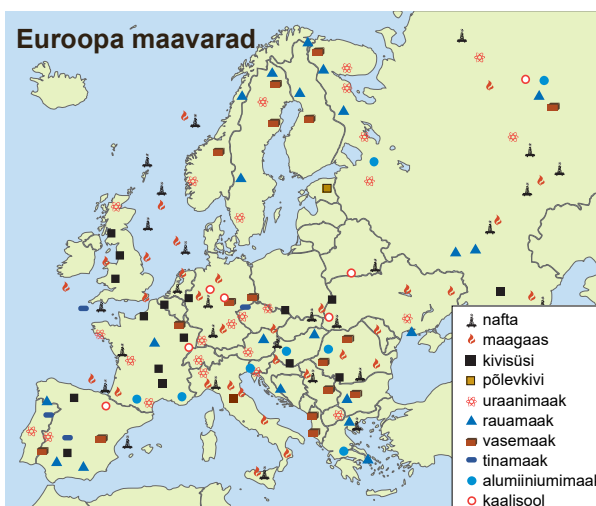
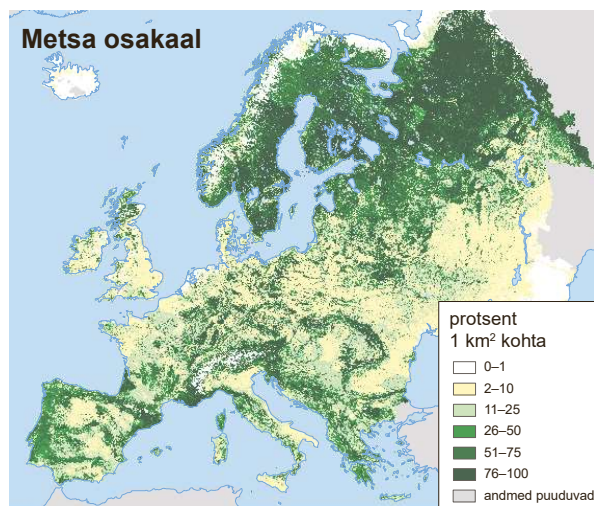
Euroopas on olemas ka inimeste loodud tootmistegurid ehk kapital. On head ühendusteed asulate ja riikide vahel, saab arendada tootmist. Selleks on olemas ka tööjõud oma teadmiste ja oskustega, on olemas masinad ja raha.

See kõik tähendab, et Euroopas tervikuna on head eeldused majandustegevuseks. Piirkonniti on majandustegevuse eeldused aga erinevad nagu Eestiski.

Euroopa suurim kaubasadam Rotterdam Hollandis

Euroopa majandus

ÜLESANNE 6

Kuidas on seotud loodusvarad ja majandus?

Uuri Euroopa majanduse kaarti. Täida tabel.

Vajadusel kasuta interneti abi.

Loodusvara	Riigid, kus seda loodusvara leidub	Majandusharud, kus seda loodusvara kasutatakse
Nafta		
Kivisüsi		
Rauamaak		
Uraan		
Suured vee-rikkad jõed		
Mets		

Arutle klassikaaslastega.

ÜLESANNE 7

Vaata pilte. Nimeta tegureid, mis soodustavad või ei soodusta majanduse arengut piltidel näidatud kohtades. Kas need majandustegurid esinevad ka Eestis? Arutage koos õpetajaga klassis.

Skandinaavia mäestik Norras

Saaremaal

Lasnamäe Tallinnas

Teemandikaevandus Venemaal

Päevalillepõld Itaalias